PHÁT TRIỂN TƯ DUY PHẢN BIỆN CHO SINH VIÊN THÔNG QUA CÁC HỌC PHẦN LÝ THUYẾT MÔN GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH TẠI TRƯỜNG ĐẠI HỌC NGUYỄN TẤT THÀNH

Trần Xuân Hiền
Khoa GDQPAN&GDTC, Trường Đại học Nguyễn Tất Thành, TP Hồ Chí Minh

Tóm tắt: *Trong bối cảnh chuyển đổi số và sự phát triển mạnh mẽ của khoa học – công nghệ, tư duy phản biện được xem là một trong những năng lực cốt lõi cần được hình thành cho sinh viên đại học. Bài viết tập trung làm rõ vai trò và đề xuất các giải pháp phát triển tư duy phản biện cho sinh viên thông qua các học phần lý thuyết môn Giáo dục quốc phòng và an ninh tại Trường Đại học Nguyễn Tất Thành. Trên cơ sở hệ thống hóa các quan niệm về tư duy và tư duy phản biện, bài viết khẳng định việc phát triển tư duy phản biện góp phần nâng cao chất lượng nhận thức, hiệu quả học tập, bồi dưỡng bản lĩnh chính trị, trách nhiệm công dân và năng lực giải quyết vấn đề của sinh viên. Đồng thời, các học phần lý thuyết môn Giáo dục quốc phòng và an ninh được xác định là môi trường thuận lợi để rèn luyện khả năng phân tích, đánh giá, lập luận và hình thành chính kiến khoa học trước những vấn đề liên quan đến quốc phòng, an ninh và bảo vệ Tổ quốc. Từ đó, bài viết đề xuất bốn giải pháp trọng tâm gồm: nâng cao năng lực đội ngũ giảng viên; đổi mới phương pháp dạy học theo hướng phát triển tư duy phản biện; tăng cường tổ chức các hoạt động thảo luận, tranh biện và xử lý tình huống thực tiễn; đổi mới kiểm tra, đánh giá theo hướng phát triển năng lực. Những giải pháp này góp phần nâng cao chất lượng dạy học môn Giáo dục quốc phòng và an ninh, đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục đại học hiện nay.*

Từ khoá: *Tư duy phản biện; sinh viên; giáo dục quốc phòng và an ninh; học phần lý thuyết.*

DEVELOPING CRITICAL THINKING FOR STUDENTS THROUGH THE THEORETICAL COURSES OF NATIONAL DEFENSE AND SECURITY EDUCATION AT NGUYEN TAT THANH UNIVERSITY

Abstract: *This study focuses on clarifying the role and proposing solutions to develop critical thinking for students through theoretical courses in National Defense and Security Education at Nguyen Tat Thanh University. In the context of digital transformation and the rapid development of science and technology, critical thinking has become one of the core competencies required of university students. Through theoretical courses on national defense and security, students not only acquire knowledge related to national defense, security, law, and citizenship responsibilities but also have opportunities to analyze, evaluate, discuss, and solve practical issues from multiple perspectives. The study systematizes the concepts of thinking and critical thinking, thereby identifying the significance of developing critical thinking in improving learning effectiveness, fostering political awareness, strengthening civic responsibility, and enhancing problem-solving abilities. Based on theoretical and practical considerations, the article proposes four feasible solutions, including improving lecturers' competencies, innovating teaching methods, promoting discussion and debate activities, and reforming assessment methods toward competency-based evaluation. These solutions contribute to improving the quality of National Defense and Security Education while meeting the requirements of educational innovation and human resource development in the current period.*

Keywords*: Critical thinking; students; National Defense and Security Education; theoretical courses.*

Nhận bài: 14/05/2026 Phản biện: 14/06/2026 Duyệt đăng: 17/06/2026

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong bối cảnh chuyển đổi số và sự phát triển mạnh mẽ của khoa học – công nghệ, giáo dục đại học không chỉ hướng đến trang bị kiến thức chuyên môn mà còn chú trọng phát triển các năng lực tư duy cho người học, trong đó tư duy phản biện được xem là một năng lực cốt lõi. Tư duy phản biện giúp sinh viên biết phân tích, đánh giá và kiểm chứng thông tin một cách khách quan, từ đó hình thành khả năng giải quyết vấn đề, tư duy độc lập và thích ứng với những yêu cầu ngày càng cao của xã hội hiện đại. Đối với môn Giáo dục quốc phòng và an ninh, đặc biệt là các học phần lý thuyết, việc phát triển tư duy phản biện có ý nghĩa quan trọng trong nâng cao chất lượng học tập và bồi dưỡng bản lĩnh, trách nhiệm công dân cho sinh viên. Thông qua việc tìm hiểu các vấn đề về quốc phòng, an ninh, bảo vệ Tổ quốc và những thách thức an ninh trong bối cảnh mới, sinh viên có cơ hội trao đổi, phân tích và đánh giá vấn đề dưới nhiều góc độ khác nhau, qua đó phát triển khả năng lập luận khoa học và tư duy độc lập. Tuy nhiên, việc phát triển tư duy phản biện cho sinh viên trong dạy học các học phần lý thuyết môn Giáo dục quốc phòng và an ninh vẫn chưa được quan tâm đúng mức. Vì vậy, nghiên cứu các giải pháp phát triển tư duy phản biện cho sinh viên tại Trường Đại học Nguyễn Tất Thành là yêu cầu cần thiết, góp phần nâng cao chất lượng đào tạo và đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục hiện nay.

II. MỘT SỐ KHÁI NIỆM

Tư duy

Tư duy là một trong những hình thức nhận thức ở trình độ cao của con người, cho phép phản ánh hiện thực khách quan không chỉ ở những biểu hiện bề ngoài mà còn ở bản chất, quy luật và các mối liên hệ bên trong của sự vật, hiện tượng. Theo A. Spirkin, "Tư duy của con người phản ánh hiện thực. Về bản chất, là quá trình truyền đạt gồm hai tính chất: Một mặt, con người hướng về vật chất, phản ánh những nét đặc trưng và những mối quan hệ của vật ấy với vật khác. Mặt khác, con người hướng về xã hội để truyền đạt những kết quả tư duy của mình" (Richard Paul, Linda Elder, 2012, tr.28). Quan điểm này cho thấy tư duy không chỉ là quá trình nhận thức thế giới khách quan mà còn gắn liền với hoạt động xã hội của con người.

Theo Từ điển tiếng Việt, "tư duy là giai đoạn đỉnh cao của quá trình nhận thức, đi sâu vào bản chất và phát hiện ra tính quy luật của sự vật bằng những biểu tượng, khái niệm, phán đoán và suy lý" (Viện Ngôn ngữ học, 1988). Như vậy, tư duy có thể được hiểu là quá trình nhận thức phản ánh những thuộc tính bản chất, những mối liên hệ có tính quy luật của sự vật, hiện tượng, giúp con người khám phá và giải quyết những vấn đề mà nhận thức cảm tính chưa thể nhận biết đầy đủ.

Tư duy phản biện

Tư duy phản biện có nguồn gốc từ truyền thống triết học phương Tây và phương Đông, đặc biệt là phương pháp đối thoại Socrates trong triết học Hy Lạp cổ đại và tinh thần chất vấn nhằm tìm kiếm chân lý trong tư tưởng Phật giáo. Bản chất của tư duy phản biện là quá trình xem xét, đánh giá và kiểm chứng thông tin, quan điểm hay luận điểm trên cơ sở lập luận logic và bằng chứng khoa học.

Các nghiên cứu của Fisher (2001) và Mason (2008) cho rằng tư duy phản biện là một năng lực tư duy bậc cao, cho phép con người phân tích, đánh giá và lý giải các vấn đề dựa trên những căn cứ khoa học trong những bối cảnh cụ thể. Dưới góc độ giáo dục học, John Dewey trong tác phẩm "How We Think" đã xem phản biện là một mục tiêu quan trọng của giáo dục và sử dụng thuật ngữ "Reflective thinking – Suy nghĩ sâu sắc" (Dương Thị Hoàng Oanh, Nguyễn Xuân Đạt, 2005) để chỉ quá trình suy xét có chủ đích, có căn cứ trước khi đưa ra kết luận hay quyết định.

Từ những cách tiếp cận trên có thể hiểu rằng tư duy phản biện là quá trình tư duy có mục đích, trong đó chủ thể chủ động phân tích, đánh giá, so sánh và kiểm chứng các thông tin, quan điểm hoặc vấn đề dựa trên cơ sở lý luận và thực tiễn nhằm đưa ra những nhận định khách quan, hợp lý. Tư duy phản biện không đồng nghĩa với sự phủ nhận hay phản đối quan điểm của người khác, mà là quá trình xem xét vấn đề một cách khoa học, đa chiều và có căn cứ.

Trên cơ sở kế thừa các quan niệm về tư duy và tư duy phản biện, trong phạm vi nghiên cứu này, tư duy phản biện của sinh viên được hiểu là năng lực nhận thức bậc cao, thể hiện ở khả năng phân tích, đánh giá, so sánh, kiểm chứng và lập luận đối với các vấn đề thuộc lĩnh vực quốc phòng và an ninh trên cơ sở tri thức khoa học, thực tiễn và các chuẩn mực xã hội. Năng lực này giúp sinh viên chủ động tiếp nhận thông tin, xem xét vấn đề dưới nhiều góc độ, hình thành chính kiến đúng đắn và đưa ra các quyết định phù hợp trong học tập cũng như trong thực tiễn cuộc sống. Việc phát triển tư duy phản biện thông qua các học phần lý thuyết môn Giáo dục quốc phòng và an ninh góp phần nâng cao chất lượng nhận thức, bồi dưỡng bản lĩnh chính trị, trách nhiệm công dân và khả năng giải quyết các vấn đề thực tiễn của sinh viên Trường Đại học Nguyễn Tất Thành.

III. VAI TRÒ CỦA VIỆC PHÁT TRIỂN TƯ DUY PHẢN BIỆN THÔNG QUA CÁC HỌC PHẦN LÝ THUYẾT MÔN GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH

Góp phần nâng cao chất lượng nhận thức và hiệu quả học tập của sinh viên

Tư duy phản biện là một trong những năng lực tư duy bậc cao, giúp người học không chỉ tiếp nhận tri thức mà còn biết phân tích, đánh giá, so sánh và vận dụng tri thức vào thực tiễn. Trong quá trình học tập các học phần lý thuyết môn Giáo dục quốc phòng và an ninh, sinh viên được tiếp cận với nhiều nội dung mang tính tổng hợp về chính trị, quân sự, quốc phòng, an ninh, pháp luật và các vấn đề xã hội có liên quan. Đây là những lĩnh vực có phạm vi rộng, thường xuyên vận động và chịu tác động của nhiều yếu tố trong nước và quốc tế. Vì vậy, nếu chỉ tiếp nhận kiến thức theo hướng ghi nhớ thụ động thì sinh viên khó có thể hiểu sâu bản chất của vấn đề cũng như vận dụng kiến thức vào thực tiễn.

Việc phát triển tư duy phản biện giúp sinh viên chủ động tiếp cận tri thức, biết đặt câu hỏi, phân tích nguyên nhân, đánh giá các quan điểm khác nhau và hình thành nhận thức đúng đắn về các vấn đề quốc phòng, an ninh. Thông qua quá trình trao

đổi, thảo luận và phản biện trong học tập, sinh viên từng bước hình thành thói quen suy nghĩ độc lập, không tiếp nhận thông tin một cách máy móc mà luôn xem xét, kiểm chứng và đánh giá trên cơ sở khoa học. Điều này góp phần nâng cao chất lượng tiếp thu kiến thức, giúp người học hiểu sâu hơn các nội dung lý luận và thực tiễn của môn học.

Bên cạnh đó, tư duy phản biện còn tạo động lực thúc đẩy hoạt động tự học và nghiên cứu của sinh viên. Khi có khả năng đặt vấn đề và tìm kiếm lời giải cho các câu hỏi đặt ra, sinh viên sẽ tích cực khai thác tài liệu, mở rộng phạm vi nghiên cứu và chủ động cập nhật những thông tin mới liên quan đến quốc phòng và an ninh. Nhờ đó, quá trình học tập không chỉ dừng lại ở việc lĩnh hội kiến thức trên lớp mà còn trở thành quá trình khám phá và kiến tạo tri thức, góp phần nâng cao hiệu quả đào tạo trong giáo dục đại học.

Góp phần bồi dưỡng bản lĩnh chính trị, trách nhiệm công dân và ý thức bảo vệ Tổ quốc

Một trong những mục tiêu quan trọng của môn Giáo dục quốc phòng và an ninh là góp phần giáo dục lòng yêu nước, nâng cao nhận thức chính trị, trách nhiệm công dân và ý thức tham gia sự nghiệp xây dựng, bảo vệ Tổ quốc cho sinh viên. Trong bối cảnh toàn cầu hóa, hội nhập quốc tế và sự phát triển mạnh mẽ của công nghệ thông tin, sinh viên hiện nay thường xuyên tiếp cận với nhiều nguồn thông tin khác nhau trên không gian mạng. Bên cạnh những thông tin chính thống, còn tồn tại không ít thông tin sai lệch, xuyên tạc hoặc có nội dung chống phá Đảng, Nhà nước và chế độ xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam.

Trong điều kiện đó, tư duy phản biện trở thành một công cụ quan trọng giúp sinh viên nhận diện, sàng lọc và đánh giá thông tin một cách khách quan. Người học có khả năng phân tích nguồn thông tin, đối chiếu với các căn cứ khoa học và thực tiễn để xác định tính đúng đắn của vấn đề, tránh bị tác động bởi những thông tin thiếu kiểm chứng hoặc mang tính định hướng sai lệch. Đây là năng lực đặc biệt cần thiết đối với thế hệ trẻ trong thời đại số, khi lượng thông tin được lan truyền với tốc độ nhanh và khó kiểm soát.

Thông qua việc rèn luyện tư duy phản biện trong các học phần lý thuyết môn Giáo dục quốc phòng và an ninh, sinh viên có điều kiện tiếp cận các vấn đề liên quan đến chủ quyền quốc gia, bảo vệ biên giới, biển đảo, an ninh mạng, đấu tranh phòng chống các âm mưu "diễn biến hòa bình", bạo loạn lật đổ và các thách thức an ninh phi truyền thống. Quá trình phân tích, đánh giá những vấn đề này giúp sinh viên hiểu rõ hơn trách nhiệm của bản thân đối với đất nước, củng cố niềm tin vào đường lối quốc phòng, an ninh của Đảng và Nhà nước, đồng thời hình thành bản lĩnh chính trị vững vàng trước những tác động phức tạp của môi trường xã hội hiện nay. Tư duy phản biện giúp người học củng cố niềm tin trên cơ sở nhận thức khoa học, có lý luận và có căn cứ thực tiễn. Đây chính là nền tảng quan trọng để hình thành ý thức công dân tích cực, tinh thần trách nhiệm xã hội và ý thức sẵn sàng tham gia bảo vệ Tổ quốc trong mọi tình huống.

Phát triển năng lực giải quyết vấn đề và thích ứng với yêu cầu của xã hội hiện đại

Trong xu thế phát triển của nền kinh tế tri thức và cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư, năng lực giải quyết vấn đề, tư duy sáng tạo và khả năng thích ứng với sự thay đổi được xem là những yêu cầu thiết yếu đối với nguồn nhân lực chất lượng cao. Các tổ chức giáo dục quốc tế đều xác định tư duy phản biện là một trong những năng lực cốt lõi cần được hình thành cho người học nhằm đáp ứng yêu cầu của xã hội hiện đại. Các học phần lý thuyết môn Giáo dục quốc phòng và an ninh chứa đựng nhiều vấn đề mang tính thời sự và thực tiễn như bảo vệ chủ quyền quốc gia trên không gian mạng, phòng chống tội phạm công nghệ cao, ứng phó với các thách thức an ninh phi truyền thống, bảo đảm an ninh con người hay giữ gìn ổn định chính trị - xã hội trong điều kiện hội nhập quốc tế. Đây là những vấn đề không có sẵn đáp án duy nhất mà đòi hỏi người học phải phân tích thông tin, đánh giá nhiều phương án khác nhau và lựa chọn giải pháp phù hợp.

Thông qua các hoạt động học tập như nghiên cứu tình huống, thảo luận nhóm, tranh biện học thuật và giải quyết vấn đề, sinh viên được rèn luyện khả năng nhận diện vấn đề, thu thập thông tin, phân tích dữ liệu, xây dựng lập luận và đưa ra quyết định dựa trên các căn cứ khoa học. Những kỹ năng này không chỉ phục vụ cho việc học tập môn Giáo dục quốc phòng và an ninh mà còn có ý nghĩa quan trọng đối với quá trình học tập các chuyên ngành khác cũng như hoạt động nghề nghiệp sau khi tốt nghiệp. Ngoài ra, tư duy phản biện còn giúp sinh viên hình thành phong cách làm việc khoa học, khách quan và có trách nhiệm. Người có tư duy phản biện thường biết lắng nghe các ý kiến khác nhau, tôn trọng sự đa dạng trong

nhận thức nhưng vẫn giữ được chính kiến dựa trên cơ sở lý luận và thực tiễn. Đây là phẩm chất cần thiết của người lao động trong môi trường làm việc hiện đại, nơi mà khả năng hợp tác, giao tiếp, giải quyết vấn đề và ra quyết định ngày càng được coi trọng.

IV. GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN TƯ DUY PHẢN BIỆN CHO SINH VIÊN THÔNG QUA CÁC HỌC PHẦN LÝ THUYẾT MÔN GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH TẠI TRƯỜNG ĐẠI HỌC NGUYỄN TẤT THÀNH

Nâng cao năng lực của đội ngũ giảng viên trong tổ chức dạy học phát triển tư duy phản biện. Đội ngũ giảng viên giữ vai trò quyết định trong việc tổ chức các hoạt động dạy học nhằm phát triển tư duy phản biện cho sinh viên. Vì vậy, cần thường xuyên bồi dưỡng cho giảng viên về phương pháp dạy học tích cực, kỹ năng xây dựng tình huống học tập, kỹ năng tổ chức thảo luận, tranh biện và đánh giá năng lực tư duy của người học. Bên cạnh đó, giảng viên cần chủ động cập nhật những vấn đề mới về quốc phòng, an ninh và giáo dục hiện đại nhằm nâng cao chất lượng bài giảng và khả năng định hướng nhận thức cho sinh viên. Đồng thời, cần xây dựng môi trường học tập cởi mở, dân chủ, khuyến khích sinh viên mạnh dạn nêu ý kiến, đặt câu hỏi và tranh luận trên cơ sở tôn trọng các quan điểm khác biệt. Đây là điều kiện quan trọng để hình thành và phát triển tư duy phản biện một cách hiệu quả, bền vững trong quá trình học tập của sinh viên.

Tăng cường tổ chức các hoạt động thảo luận, tranh biện và xử lý tình huống thực tiễn. Các hoạt động thảo luận, tranh biện và xử lý tình huống là môi trường thuận lợi để sinh viên rèn luyện kỹ năng phân tích, lập luận và bảo vệ quan điểm của mình. Vì vậy, trong quá trình giảng dạy các học phần lý thuyết môn Giáo dục quốc phòng và an ninh, giảng viên cần thường xuyên tổ chức các hoạt động học tập mang tính tương tác như thảo luận nhóm, seminar, tọa đàm chuyên đề hoặc tranh biện học thuật về những vấn đề liên quan đến quốc phòng, an ninh và bảo vệ Tổ quốc. Nội dung thảo luận nên gắn với các vấn đề thực tiễn như chủ quyền biển đảo, an ninh mạng, an ninh phi truyền thống hoặc trách nhiệm của thanh niên trong sự nghiệp bảo vệ Tổ quốc. Quá trình trao đổi và phản biện sẽ giúp sinh viên tiếp cận vấn đề dưới nhiều góc độ khác nhau, biết lắng nghe, đánh giá ý kiến của người khác và xây dựng lập luận khoa học để bảo vệ chính kiến của mình.

Đổi mới phương pháp dạy học theo hướng phát huy tư duy phản biện của sinh viên. Để phát triển tư duy phản biện cho sinh viên, cần đổi mới phương pháp dạy học theo hướng lấy người học làm trung tâm, khuyến khích sinh viên chủ động khám phá, phân tích và đánh giá các vấn đề học tập. Trong quá trình giảng dạy các học phần lý thuyết môn Giáo dục quốc phòng và an ninh, giảng viên cần hạn chế phương pháp thuyết trình một chiều, đồng thời tăng cường vận dụng các phương pháp dạy học tích cực như dạy học nêu vấn đề, dạy học tình huống và dạy học theo định hướng khám phá. Việc xây dựng các câu hỏi mở, các tình huống thực tiễn liên quan đến quốc phòng, an ninh sẽ tạo điều kiện để sinh viên suy nghĩ độc lập, phân tích nhiều chiều và đưa ra những nhận định có căn cứ khoa học. Thông qua đó, sinh viên không chỉ tiếp thu kiến thức một cách sâu sắc hơn mà còn hình thành thói quen đặt câu hỏi, kiểm chứng thông tin và đánh giá vấn đề trên cơ sở lý luận và thực tiễn.

Đổi mới kiểm tra, đánh giá theo hướng phát triển năng lực tư duy phản biện. Kiểm tra, đánh giá có vai trò định hướng hoạt động học tập của sinh viên, do đó cần được đổi mới theo hướng chú trọng đánh giá năng lực tư duy thay vì chỉ kiểm tra khả năng ghi nhớ kiến thức. Bên cạnh các hình thức đánh giá truyền thống, giảng viên cần tăng cường sử dụng các bài tập tình huống, bài thuyết trình, tiểu luận, báo cáo chuyên đề hoặc các nhiệm vụ học tập yêu cầu sinh viên phân tích, đánh giá và đề xuất giải pháp đối với những vấn đề thực tiễn về quốc phòng và an ninh. Đồng thời, cần xây dựng các tiêu chí đánh giá cụ thể đối với năng lực tư duy phản biện như khả năng xác định vấn đề, phân tích thông tin, sử dụng minh chứng, lập luận logic và bảo vệ quan điểm. Việc đổi mới kiểm tra, đánh giá sẽ tạo động lực để sinh viên chủ động rèn luyện tư duy phản biện trong suốt quá trình học tập, góp phần nâng cao chất lượng đào tạo.

V. KẾT LUẬN

Phát triển tư duy phản biện cho sinh viên là yêu cầu tất yếu của giáo dục đại học trong bối cảnh chuyển đổi số, hội nhập quốc tế và sự phát triển nhanh chóng của khoa học – công nghệ. Đối với môn Giáo dục quốc phòng và an ninh, đặc biệt là các học phần lý thuyết, việc phát triển tư duy phản biện không chỉ góp phần nâng cao chất lượng học tập mà còn giúp sinh viên hình thành bản lĩnh chính trị, trách nhiệm công dân, ý thức bảo vệ Tổ quốc và năng lực thích ứng với những yêu cầu của xã hội hiện đại. Thông qua quá trình phân tích,

đánh giá và phản biện các vấn đề liên quan đến quốc phòng, an ninh, sinh viên từng bước hình thành năng lực nhận thức độc lập, khách quan và khoa học.

Trên cơ sở làm rõ các khái niệm và vai trò của tư duy phản biện, bài viết đã đề xuất bốn giải pháp trọng tâm nhằm phát triển năng lực này cho sinh viên Trường Đại học Nguyễn Tất Thành, gồm: nâng cao năng lực đội ngũ giảng viên; đổi mới phương pháp dạy học; tăng cường các hoạt động thảo luận, tranh biện và xử lý tình huống thực tiễn; đổi mới kiểm tra, đánh giá theo hướng phát triển năng lực. Việc triển khai đồng bộ các giải pháp trên sẽ góp phần nâng cao hiệu quả dạy học môn Giáo dục quốc phòng và an ninh, đáp ứng yêu cầu đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, đồng thời góp phần đào tạo nguồn nhân lực có năng lực tư duy, trách nhiệm xã hội và khả năng giải quyết các vấn đề thực tiễn trong giai đoạn hiện nay.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Richard Paul, Linda Elder. (2012). Cẩm nang tư duy phản biện, khái niệm và công cụ. Nxb Tổng hợp Thành phố Hồ Chí Minh.

Dương Thị Hoàng Oanh, Nguyễn Xuân Đạt. (2005). Giáo trình Tư duy biện luận ứng dụng. Nxb Đại học Quốc gia Thành phố Hồ Chí Minh.

Viện Ngôn ngữ học. (1988). Từ điển tiếng Việt. Nxb Từ điển Bách khoa.